

VERGELIJKENDE TABEL VAN DE VOORNAAMSTE WETTELIJKE ACTIEMIDDELEN BIJ CONFLICTEN IN DE BV EN DE NV ONDER HET WVV

Alain FRANÇOIS¹ en Warre DE METS²

Waar mensen samenwerken, kunnen geschillen ontstaan. Zo ook in vennootschappen. De regeling van geschillen in vennootschappen anno 2021 is nog steeds méér dan de wettelijke geschillenregeling (uitsluiting/uittrekking door de rechter), al is en blijft die laatste ook onder het WVV de “corporate litigation”-procedure bij uitstek. De wettelijke geschillenregeling kreeg trouwens een significante facelift, waarin onduidelijkheden en inefficiënties werden weggewerkt.³

Het WVV liet echter ook de andere actiemiddelen niet ongemoeid, al gebeurden er geen fundamentele ingrepen.⁴ Wel hebben enkele nieuwe actiemiddelen hun intrede gemaakt, zoals de uittreking en uitsluiting lastens het vennootschapsvermogen in de BV, een vordering om misbruik van minderheid te remediëren en een tweede “minderheidsvordering”. De wijzigingen aan de reeds onder het W.Venn. bestaande actiemiddelen houden o.m. verband met de afschaffing van het kapitaalbegrip in de BV met een herformulering van de participatiedrempels tot gevolg, en met de nieuwe definitie van de genoteerde vennootschap. Voorts werden sommige actiemiddelen “veralgemeend” en geregeld in Boek 2 (bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in het WVV)⁵, en andere werden dan weer “verbijzonderd”⁶, en voorbehouden voor bepaalde vennootschappen.

De onderstaande tabel⁷ geeft een niet-limitatief, schematisch en daardoor vereenvoudigd overzicht van de wettelijke actiemiddelen die in het kader van (dreigende) conflicten in BV’s en NV’s kunnen worden aangewend. De actiemiddelen worden schematisch voorgesteld en onderling vergeleken aan de hand van diverse parameters: (i) veronderstelt de aanwending van het actiemiddel een beroep op de rechter of niet? Deze parameter leidt tot een fundamenteel onderscheid tussen vennootschapsinterne actiemiddelen (die in beginsel eerst zijn te benaarstigen)⁸ en actiemiddelen die via de rechtbank zijn aan te wenden; (ii) wie kan het actiemiddel benaarstigen (de vennootschap, een vennoot/aandeelhouder, elke belanghebbende...)?; (iii) de vraag of er al dan niet bepaalde vereisten van participatie gelden opdat het actiemiddel kan worden aangewend; (iv) eventuele door de wet vereiste gronden opdat het actiemiddel zou kunnen worden toegestaan; (v) leidt het actiemiddel tot een structureel resultaat of slechts tot een oplossing ad hoc?; (vi) en ten slotte, in welke mate is het actiemiddel door de band ondergeschikt aan het voorafgaand benaarstigen van andere acties die minder verregaande gevolgen hebben? (- staat voor zeer beperkte subsidiariteit, + voor toenemende subsidiariteit)

¹ Docent VUB & vennoot bij Eubelius.

² Academisch medewerker VUB & advocaat bij Eubelius.

³ R. TAS, “De geschillenregeling 2.0.: naar een efficiëntere en billijkere oplossing voor een aandeelhoudersgeschil in al zijn aspecten” in H. DE WULF en M. WYCKAERT (eds.), *Het WVV doorgelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 447-491.

⁴ A. FRANÇOIS en W. DE METS, “Regeling van geschillen onder het WVV: nog steeds meer dan geschillenregeling”, bijdrage in het Liber Amicorum P. COLLE, E. GULDIX, E. BREWAEYS en B. MAES, te verschijnen.

⁵ Bijvoorbeeld de nietigverklaring van de besluiten van alle organen van rechtspersonen en de regeling van de bestuurdersaansprakelijkheid (gemeenschappelijke sokkel).

⁶ Bijvoorbeeld het vennootschapsrechtelijk deskundigenonderzoek, zie *infra*.

⁷ Zie voor een eerdere versie van deze tabel A. FRANÇOIS, “Vergelijkende tabel van de voornaamste wettelijke actiemiddelen bij conflicten in de bvba en de nv”, *Not.Fisc.M.* 2017, 215-219. Onderstaande tabel is een geactualiseerde versie van voornoemde tabel. De tabel beperkt zich tot de voornaamste wettelijke actiemiddelen en houdt geen rekening met actiemiddelen onder het strafrecht.

⁸ In vennootschapszaken wordt doorgaans vertrokken van een principiële niet-inmenging van de rechter; vooraleer de rechter dan toch (deels) in de ondernemerszetel gaat zitten, wordt nagegaan of de vennootschaps-interne actiemiddelen zijn uitgeput (eerste aspect van subsidiariteit) en vervolgens of er geen minder ingrijpend actiemiddel via de rechtbank mogelijk is ter beslechting van het conflict (tweede aspect van subsidiariteit). Zie : A. FRANÇOIS, K. BYTTEBIER, J. FASTENAEKELS, T. VAN DE GEHUCHTE en L. VANDENBEMPT, “Omgaan met conflicten in vennootschappen: regeling van geschillen is meer dan geschillenregeling” in K. BYTTEBIER, A. FRANÇOIS, E. JANSSENS en T. VAN DE GEHUCHTE (eds.), *Omgaan met conflicten in de vennootschap*, Antwerpen, Intersentia, 2009, (1) 10, vn. 38 en de verwijzingen aldaar naar de rechtsleer.

VERTROUWELIJK ONTWERP

	Actiemiddel	Rechterlijke tussenkomst	Wie kan ageren?	Drempelvoorwaarden	Gronden	Resultaat	Bijzonderheden	Subsidiariteit
OVERZICHT VAN VENNOOTSCHAPSINTERNE ACTIEMIDDELEN IN BV EN NV								
A	Verplichte bijeenroeping AV door bestuursorgaan en, in voorkomend geval, de commissaris - art. 5:83, eerste lid (BV) en 7:126 (NV) WVV	/	Aandeelhouder(s)	10% van het aantal uitgegeven aandelen (BV) of 10% van het kapitaal vertegenwoordigen (NV) ⁹	/	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Agenda omvat ten minste de door verzoekers voorgestelde agendapunten¹⁰ - Geen strafrechtelijke sanctie meer, maar wel risico op bestuurdersaansprakelijkheid bij verzuim bijeenroeping binnen drie weken na verzoek (art. 2:56, derde lid WVV) 	-
B	Verdaging AV ter zitting door bestuursorgaan - art. 5:99 (BV) en 7:150 (NV) WVV	/	Bestuursorgaan	/	/	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Wet beperkt tot verdaging beslissing tot goedkeuring van de jaarrekening (gewone AV)¹¹, maar statutair uitbreidbaar naar andere beslissingen en AV's¹² - Uitstel met drie weken; in genoteerde vennootschappen: uitstel met vijf weken 	-
C	Vraagrecht t.a.v. leden bestuursorgaan of commissaris op AV - art. 5:91 (BV) en 7:139 (NV) WVV	/	Aandeelhouders, houders van converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten op naam, of van certificaten op naam die met medewerking van de vennootschap zijn uitgegeven	/	/	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vragen kunnen vooraf (vanaf de oproeping tot de algemene vergadering) of tijdens de AV, mondeling of schriftelijk worden gesteld¹³ - Vragen moeten betrekking hebben op de agendapunten (voor het bestuur) en de agendapunten waarover de commissaris verslag uitbrengt (voor de commissaris) - Principiële antwoordplicht¹⁴ 	-

⁹ De statuten kunnen die drempel verlagen, maar niet verhogen.

¹⁰ Tenzij ze kwetsend of ongeoorloofd zijn; voor het overige heeft het bestuursorgaan en, in voorkomend geval, de commissaris, niet het recht de opportuniteit van de agendapunten in vraag te stellen.

¹¹ Hetgeen echter *de facto* het uitstel van de gewone algemene vergadering tot gevolg heeft; er zal immers niet tot kwijting van de bestuur(ders) of de commissaris worden overgegaan tot de algemene vergadering zich over de jaarrekening heeft uitgesproken.

¹² Zie (deels kritisch) F. HELLEMANS, *De algemene vergadering*, Kalmthout, Biblo, 2001, 526-527, nr. 476.

D	Herroeping van bestuurders - art. 5:70, §3 (BV), 7:85, §3 (monistisch bestuur NV), 7:105, §4 (raad van toezicht), 7:107 (directieraad) (dual bestuur NV) en 7:101, §§ 3-4 (enige bestuurder) WVV	/	AV Raad van toezicht voor leden van de directieraad	<p>(i) Voor de BV en de NV met monistisch of dual bestuur:</p> <p>Gewone meerderheid <i>Uitz.</i> vereisten voor een statutenwijziging om een statutair benoemde bestuurder¹⁵ te ontslaan, tenzij wettige reden</p> <p>(ii) Voor de NV met enige bestuurder:</p> <p>Gewone meerderheid <i>Uitz.</i> vereisten voor een statutenwijziging om de statutair benoemde enige bestuurder te ontslaan <i>Uitz.</i> de statuten van de NV kunnen bepalen dat de instemming van de al dan niet statutair benoemde enige bestuurder vereist is om deze te ontslaan. Evenwel kan de AV mits naleving van de vereisten</p>	~ In principe geen gronden vereist voor herroeping zelf, tenzij de herroeping gebeurt op grond van wettige redenen ¹⁶	<i>Ad hoc</i> / structureel	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuurdersmandaat kan niet onder een arbeidsovereenkomst worden uitgeoefend - NV en BV: <i>ad nutum</i> afzetbaarheid suppletief¹⁷ 	-
---	--	---	--	---	--	-----------------------------	---	---

¹³ Alsook via e-mail en indien de statuten erin voorzien ook het elektronisch communicatiemiddel ex art. 5:89, §1, derde lid (BV) en 7:137, §1, derde lid (NV) WVV. De commissaris deelt de schriftelijke vragen die hij/zij ontvangt onmiddellijk mee aan het bestuursorgaan (5:91, tweede lid (BV) en 7:139, tweede lid (NV) WVV).

¹⁴ Weigering door leden van het bestuursorgaan *kan* als (i) dit in het belang van de vennootschap is én (ii) de mededeling van die feiten of gegevens: a) kan leiden tot schade voor de vennootschap of b) strijdig is met hun vertrouwelijkheidsverbintenissen of die van de vennootschap. Weigering door de commissaris *kan* als (i) dit in het belang van de vennootschap is én als (ii) de mededeling van die feiten of gegevens: a) kan leiden tot schade voor de vennootschap of b) strijdig is met zijn beroepsgeheim, of c) strijdig is met door de vennootschap aangegane vertrouwelijkheidsverbintenissen.

¹⁵ Het WVV voorziet uitdrukkelijk in een regeling voor de statutair benoemde bestuurder in de BV. Voor de NV wordt deze hypothese (buiten het geval van de enige bestuurder) niet uitgewerkt. Nu de *ad nutum*-afzetbaarheid een suppletief karakter heeft gekregen, kan o.i. ook in het monistisch of dual bestuursmodel van de NV een bestuurder statutair worden benoemd. Daarbij moet evenwel rekening worden gehouden met de dwingende maximale termijn van zes jaar (art. 7:85, §2 en 7:105, §3 WVV), hetgeen evenwel geen beletsel is voor een hernieuwing van de statutaire benoeming voor een periode van maximum zes jaar (zie in diezelfde zin K. MARESCEAU, “Het (vernieuwde) bestuur in de NV en BV” in D. BRULOOT (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat - deel 34*, 2019, Brugge, Die Keure 19-20, nr. 51.

¹⁶ De Memorie van toelichting geeft als voorbeelden van ‘wettige’ reden “*een zware strafrechtelijke overtreding in de professionele sfeer, of aan fiscale fraude*” (Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *Parl.St. Kamer, Parl. St. Kamer 2017-18*, nr. 3119/001 (hierna “MvT WVV”), 226). Het is echter niet vereist dat een wettige reden zich steeds in de (fiscale) strafrechtelijke sfeer bevindt (zie o.m. D. WILLERMAIN, F. MESSINE en G. COLLARD, “La gouvernance des sociétés, spécialement des sociétés par actions” in O. CAPRASSE, H. CULOT en X. DIEUX (eds.), *Le nouveau droit des sociétés et des associations. Le CSA sous la loupe*, Limal, Anthemis, 2019 (183) 217).

¹⁷ De *ad nutum* afzetbaarheid geldt thans zowel bij de BV als de NV immers enkel tenzij daarvan statutair, en wat de BV betreft ook in het benoemingsbesluit wordt afgeweken. De AV heeft evenwel steeds het recht om een opzeggingstermijn of een vertrekvergoeding te bepalen op het moment van de opzegging, tenzij dit statutair is uitgesloten. Daarnaast volgt uit art. 7:85, §3, derde lid (monisme) en art. 7:105, §4, tweede lid WVV (dualisme) voor de NV dat de statuten kunnen voorzien in een opzeggingstermijn-, of -vergoeding, maar dat de AV steeds kan opzeggen zonder termijn of vergoeding in geval van wettige reden. Dit geldt ook voor de BV, waar art. 5:70, §3, vierde lid WVV voorziet dat herroeping zonder opzeggingstermijn of -vergoeding steeds mogelijk is wegens wettige reden.

				inzake statutenwijziging toch tot zijn herroeping overgaan wegens wettige reden				
E	Individuele onderzoeks- en controlebevoegdheid van aandeelhouders ¹⁸ - art. 3:101 WVV	/	Aandeelhouder	/	/	<i>Ad hoc</i>	- Enkel indien geen commissaris is benoemd - Bijstand of vertegenwoordiging door externe accountant mogelijk	-
F	Gedwongen verkoop van effecten (= uitkoopbod) - art. 5:69 (BV) en 7:82 WVV (NV) ¹⁹	/	In BV: aandeelhouder(s) met stemrecht, alleen of in onderling overleg In NV: effectenhouder(s) met stemrecht, alleen of in onderling overleg	95% van de aandelen met stemrecht (BV) of van de effecten met stemrecht (NV)	/	Structureel (indien succesvol)	- Onderscheiden procedures genoteerde NV/BV en niet-genoteerde NV/ BV - <i>Caveat:</i> succes uitkoop niet verzekerd in niet-genoteerde BV en NV, waar een weigeringsrecht geldt - art. 5:69, §1, derde lid WVV (BV) en 7:82, §2, derde lid (NV) WVV	-
VERVOLG OVERZICHT VAN DE VENNOOTSCHAPSINTERNE ACTIEMIDDELEN IN ENKEL BV								
G	Uittreding ten laste van het vermogen van de vennootschap - art. 5:154 WVV	/	Aandeelhouder	/	/	Structureel	- Moet statutair worden voorzien en kan statutair worden gemodelleerd, behalve hetgeen wettelijk dwingend is bepaald ²⁰ - Behoudens andersluidende statutaire bepalingen is het scheidingsaandeel gelijk aan de voor deze aandelen werkelijk gestorte en nog niet terugbetaalde inbreng.	-

¹⁸ Rechtspraak en rechtsleer erkennen ook een informatie-en controlerecht in hoofde van de individuele bestuurders (zie A. FRANÇOIS, “De controlebevoegdheid en het recht op informatie van de individuele bestuurder in de NV”, *V&F* 1997, 1-13; H. DE WULF, *Taak en loyauteitsplicht van het bestuur in de naamloze vennootschap*, Antwerpen, Intersentia, 2002, 235 ev.; B. TILLEMANN, *Bestuur van vennootschappen*, Brugge, die Keure, 2005, 488 ev.). Zie recent: Cass. 9 oktober 2020, *TRV-RPS* 2021, 361-362 (noot S. DE GEYTER).

¹⁹ Hoewel het uitkoopbod in principe geen conflict vereist, maar ontworpen is als rationaliseringsmaatregel, wordt het voor de volledigheid in huidige tabel opgenomen. Gelet op het weigeringsrecht waarover aandeelhouders van een niet-genoteerde BV en NV beschikken, zal het in conflictueuze situaties evenwel zelden succes kennen.

²⁰ De uittreding ten laste van het vennootschapsvermogen is bij oprichters pas ten vroegste toegelaten bij ingang van het derde boekjaar; de uitkering van het scheidingsaandeel is onderworpen is aan de liquiditeits- en de nettoactiefest.

VERTROUWELIJK ONTWERP

							<p>zonder dat dit bedrag de nettoactiefwaarde zoals die blijkt uit de laatste goedgekeurde jaarrekening mag overschrijden</p> <ul style="list-style-type: none"> - De uitkering van het scheidingsaandeel door het bestuur is onderworpen aan de liquiditeits- en nettoactiefest²¹ - Uittredingen en hieruit voortvloeiende statutenwijziging worden voor einde boekjaar vastgesteld bij authentieke akte op verzoek van het bestuursorgaan 	
H	Uitsluiting ten laste van het vermogen van de vennootschap - art. 5:155 WVV	/	AV	Gewone meerderheid (statutaire verstrenging mogelijk)	Wettige reden of andere in de statuten bepaalde reden	Structureel	<ul style="list-style-type: none"> - Moet statutair worden voorzien en kan statutair worden gemodelleerd, behalve hetgeen wettelijk dwingend is bepaald²² - Behoudens andersluidende statutaire bepalingen is het scheidingsaandeel gelijk aan de voor deze aandelen werkelijk gestorte en niet terugbetaalde inbreng, zonder dat dit bedrag de nettoactief waarde zoals blijkt uit de laatste goedgekeurde jaarrekening mag overschrijden - Uitsluitingen en hieruit voortvloeiende statutenwijziging worden voor einde boekjaar vastgesteld bij authentieke akte op verzoek van het bestuursorgaan. 	(+)
VERVOLG OVERZICHT VAN DE VENNOOTSCHAPSINTERNE ACTIEMIDDELEN IN GENOTEERDE VENNOOTSCHAPPEN								
I	Toevoegen agendapunten en/of voorstellen van besluit bijeengeroepen AV - art. 7:130, §1 WVV (jo 5:2 voor de genoteerde BV)	/	Aandeelhouder(s)	Minstens 3% ²³ van het kapitaal voor de genoteerde NV en van de uitgegeven aandelen voor de BV	/	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Wettelijke regeling beperkt tot genoteerde NV's en BV's - Niet mogelijk voor de AV die volgt op een carensvergadering 	-

²¹ Art. 5:142 en 5:143 WVV. Indien het scheidingsaandeel wegens het niet voldoen aan deze test(en), niet of niet geheel kan worden uitgekeerd, wordt het recht op betaling ervan opgeschort totdat uitkeringen opnieuw zijn toegelaten. In dat geval wordt het nog verschuldigd deel uitgekeerd vóór elke andere uitkering aan aandeelhouders. Op dit bedrag is geen interest verschuldigd (art. 5:154, derde lid WVV).

²² De bij wet dwingend opgelegde rechtsregels zijn de volgende: (i) de aandeelhouder wiens uitsluiting wordt gevraagd, moet worden verzocht zijn opmerkingen schriftelijk te kennen te geven aan de algemene vergadering, binnen één maand na de mededeling van het voorstel tot uitsluiting, (ii) de aandeelhouder heeft het recht te worden gehoord, (iii) elk besluit tot uitsluiting moet gemotiveerd worden; (iv) het bestuur moet de uitsluiting binnen de vijftien dagen aan de aandeelhouder medelen. Indien de uitgesloten aandeelhouder recht heeft op een uitkering, is deze uitkering eveneens onderworpen aan de liquiditeits- en nettoactiefest.

²³ De statuten kunnen die drempel verlagen, maar niet verhogen

OVERZICHT VAN DE ACTIEMIDDELEN DIE RECHTERLIJKE TUSSENKOMST VEREISEN IN BV EN NV								
A	Vennootschapsvordering - art. 5:103 (BV) en 7:156 (NV) WVV	Niet voor principiële beslissing, daarna ondernemingsrechtbank	AV / Raad van toezicht bij vordering tegen leden van de directieraad in NV met duaal bestuur	Gewone meerderheid	Gronden van aansprakelijkheid bestuurders, commissaris, raad van toezicht (NV), of directieraad (NV)	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering opgedragen aan lasthebber(s) ad hoc of de raad van toezicht bij vordering tegen de directieraad in NV met duaal bestuur - Caveat: aandacht voor wijzigingen die het WVV aanbracht inzake de bestuurdersaansprakelijkheid (bv. numerieke aansprakelijkheidsbeperking, wettelijk verankerde “marginale toetsing”, hoofdelijkheid collegiaal bestuur en gewijzigde voorwaarden ontheffing van aansprakelijkheid)²⁴ - Verjaring na 5 jaar (art 2:143, §1 WVV) 	-
B	Minderheidsvordering - art. 5:104 (BV) en 7:157 (NV) WVV	Ondernemingsrechtbank	Minderheidsaandeelhouder(s)	<p>~ BV: op jaarvergadering²⁵ effecten die ten minste 10% van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen</p> <p>~ NV: op jaarvergadering²⁶ effecten die ten minste 1% vertegenwoordigen van de stemmen verbonden aan het geheel van de op die dag bestaande effecten of effecten die minimum 1.250.000 EUR van het kapitaal vertegenwoordigen</p>	Gronden van aansprakelijkheid leden van het bestuursorgaan	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vordering wordt voor rekening van de vennootschap ingesteld²⁷, maar in eigen naam van de aandeelhouders - Aandeelhouders met stemrecht mogen geen (geldige) kwijting hebben verleend²⁸ - Indien tijdens de procedure wegens veranderingen bij de eisers onder de bij wet bepaalde drempel gevallen wordt, heeft dit geen invloed op de procedure, noch op het aanwenden van rechtsmiddelen (art. 5:104, §2 (BV) en 7:157, § 2 WVV) - Bij afwijzing van de vordering kunnen eisers persoonlijk in de kosten en tot schadevergoeding worden veroordeeld²⁹ 	-

²⁴ Zie daarover L. CORNELIS en A. FRANÇOIS, "De (restanten van) bestuurdersaansprakelijkheid" in M. WYCKAERT en H. DE WULF (eds.), *Het WVV doorgelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 333-378.

²⁵ De wet verwijst naar de dag waarop de AV zich uitsprekt over de aan de leden van het bestuursorgaan te verlenen kwijting. Dat is in principe de dag van de jaarvergadering.

²⁶ *Ibid.*

²⁷ De schadevergoeding waartoe de bestuurder(s) eventueel wordt/worden veroordeeld, zal derhalve aan de vennootschap en niet aan eisers worden betaald.

²⁸ Aandeelhouders zonder stemrecht mogen deze vordering enkel instellen indien ze krachtens de wet (art. 5:47 (BV) en 7:57 (NV) WVV) toch over stemrecht beschikten en slechts m.b.t. de daden van bestuur die betrekking hebben op de met toepassing van genoemd artikel genomen beslissingen.

²⁹ Bij toewijzing betaalt de vennootschap de door de eisers voorgesloten kosten terug waartoe de verweerders niet zijn veroordeeld (art. 5:105, tweede lid (BV) en 7:159, tweede lid (NV) WVV).

VERTROUWELIJK ONTWERP

							<ul style="list-style-type: none"> - Caveat: aandacht voor wijzigingen die het WVV aanbracht inzake de bestuurdersaansprakelijkheid (cf. <i>supra</i>) - Verjaring na 5 jaar (art 2:143, §1 WVV) 	
C	Vennootschappelijk deskundigenonderzoek - art. 5:106 (BV) en 7:160 (NV) WVV	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding	Aandeelhouder(s)	BV: 10% van het aantal uitgegeven aandelen NV: 1% van het geheel aantal stemmen <i>of</i> effecten die ten minste 1.250.000 EUR van het kapitaal vertegenwoordigen	Aanwijzingen dat de belangen van de vennootschap op ernstige wijze in gevaar (dreigen te) komen	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Deskundige kan boeken en rekeningen nazien, alsook verrichtingen van organen - Voorzitter kan beslissen dat verslag deskundige (eventueel op kosten van de vennootschap) moet worden bekendgemaakt 	+
D	Aanstelling voorlopige bewindvoerder (art. 2:8, 5° WVV) of ander gerechtelijk mandataris (bestuurder <i>ad hoc</i> of sekwester) (art. 584, lid 3 Ger. W.) ³⁰	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding	Belanghebbende	/	Ernstige (dreigende) aantasting van het vennootschapsbelang	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Afhankelijk van bevoegdheid van gerechtelijk mandataris, drastische maatregel, - Bij aanstelling voorlopige bewindvoerder: risico op aantasting kredietwaardigheid en reputatie vennootschap wegens daarmee gepaard gaande publicatieplicht; bij andere gerechtelijke mandatarissen geen publicatieplicht 	+(+)(+)
E	Nietigverklaring/ opschorting besluiten organen ³¹ - artt 2:42 en 2:44-2:48 WVV	<i>Nietigverklaring:</i> ondernemingsrechtbank. <i>Opschorting:</i> voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding	De rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen ³²	/	Opgesomd in de wet	<i>Ad hoc / structureel</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vordering wordt ingesteld tegen de vennootschap (art. 2:45 WVV) - Vervaltermijn van 6 maanden (art. 2:143, vierde lid WVV) 	

³⁰ Los van de diverse mogelijkheden die het insolventierecht bieden, zie D. DE MAREZ en C. STRAGIER, *Boek XX*, Brugge, die Keure, 2018, 115 ev.

³¹ Worden als organen aangeduid: de algemene vergadering; het bestuursorgaan, d.i. elke persoon of elk college met bestuurs- of vertegenwoordigingsbevoegdheid; de door de rechter aangestelde voorlopig bewindvoerder; de vereffenaar of het college van vereffenaars. Zijn onder meer geen organen: de commissaris; lasthebbers; afzonderlijke leden van collegiale bestuursorganen zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid; de algemene vergadering van obligatiehouders. Zowel de besluiten van éénhoofdige als van meerhoofdige organen zijn voor nietigverklaring vatbaar. Hoewel de algemene vergadering van obligatiehouders geen orgaan is, worden de regels betreffende nietigheid van besluiten en stemmen met de nodige aanpassingen ook op deze algemene vergadering van toepassing verklaard (MvT WVV, 52).

³² *Caveat:* de nietigheid kan niet worden ingeroepen door de aandeelhouder die voor het bestreden besluit heeft gestemd, behoudens een gebrek in de toestemming of die uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft afgezien zich daarop te beroepen, tenzij de nietigheid het gevolg is van de overtreding van een regel van openbare orde (art. 2:44 WVV). Voorts verduidelijkt de Memorie van toelichting dat “*Conform de heersende rechtspraak en rechtsleer hebben derden, zoals schuldeisers of werknemers, geen belang bij de naleving van rechtsregels over de vorm van besluiten van rechtspersonen. Een schuldeiser die door een besluit in zijn verhaalsrechten wordt benadeeld, kan een nietigheidsvordering tegen dat besluit via zijdelingse weg brengen of kan een pauliaanse vordering instellen tegen de verrichting die hem bedrieglijk benadeelt, indien de voorwaarden voor die vorderingen zijn vervuld*”, waardoor de regel beperkter is bedoeld dan het belangbegrip zoals dat uit het burgerlijk procesrecht ex art. 17 Ger.W volgt (MvT WVV, 54-55).

VERTROUWELIJK ONTWERP

							<ul style="list-style-type: none"> - Nietigheid nooit tegenwerpelijk aan derden die te goeder trouw rechten hebben verkregen t.a.v. de vennootschap³³ - Bijzondere regeling voor nietigheid besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders 	
F	Nietigverklaring van een stem - artt. 2:42 en 2:44-47 WVV	<p><i>Nietigverklaring:</i> ondernemingsrechtbank.</p> <p><i>Opschorting:</i> voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding</p>	De rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen ³⁴	/	Zie nietigverklaring van besluiten	<i>Ad hoc</i>		-
G	Tussenkomst rechter bij misbruik van minderheid - art. 2:43, tweede lid WVV	Ondernemingsrechtbank en bij hoogdringendheid voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding ³⁵	Vennootschap of een lid van de betrokken vergadering ³⁶	/	Misbruik van minderheid	<i>Ad hoc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De rechter kan bij misbruik van minderheid die tot gevolg heeft dat een vergadering niet in staat is een besluit te nemen met de door de wet of de statuten vereiste meerderheid zijn uitspraak laten gelden als stem uitgebracht door die minderheid 	-
H	Geschillenregeling - uittreding - artt. 2:60-2:62 en 2:68-2:69 WVV	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank zoals in kort geding	Aandeelhouder	/	Gegronde redenen ³⁷	Structureel	<ul style="list-style-type: none"> - Niet mogelijk in genoteerde vennootschappen - Vennootschap wordt “als partij” gedagvaard; indien niet, verdaging naar nabije datum 	+(+)

³³ Met uitzondering van de leden van het bestuursorgaan.

³⁴ De wet bepaalt, in tegenstelling tot hetgeen het geval is voor de nietigverklaring en opschorting van besluiten, niet wie gerechtigd is om de vordering tot nietigverklaring van een stem in te stellen. Per analogie voor wat geldt voor de nietigheid van het besluit kan worden aangenomen dat de vordering kan worden ingesteld door de rechtspersoon of de persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen.

³⁵ De wet schrijft spijtig genoeg niet voor wie de bevoegde rechter is. Vermits er in de grote meerderheid der gevallen hoogdringendheid zal zijn, zal dat meestal de voorzitter van de ondernemingsrechtbank zetelend in kort geding zijn. Deze laatste kan echter niet ten gronde oordelen. Het is o.i. aangewezen dat de wetgever de voorzitter van de ondernemingsrechtbank zetelend zoals in kort geding als bevoegde rechter zou aanwijzen.

³⁶ De omschrijving van de personen die deze vordering kunnen instellen verschilt van de omschrijving in artikel 2:43 WVV omdat de hypothese van misbruik van minderheid de situatie betreft waar een besluit *niet* tot stand kan komen. Artikel 2:43 WVV daarentegen betreft besluiten die *wel* tot stand zijn gekomen (MvT WVV, 54).

³⁷ Centraal staat de vraag of in het licht van omstandigheden van bijvoorbeeld duurzame en ernstige onenigheid tussen aandeelhouders, ernstige tekortkomingen vanwege een of meer aandeelhouders, misbruik van meerderheid etc. van de eiser nog redelijk kan verwacht worden dat hij aandeelhouder blijft (zie ook R. TAS en W.VAN GAVER, “De geschillenregeling: actuele highlights uit een evergreen” in K. GEENS, M. WYCKAERT en V. COLAERT (eds.), *Vennootschaps- en financieel recht*, Brugge, Die Keure, 2014, (101), 108, nr.8; F. PARREIN, “Wederzijdse vorderingen tot uitsluiting: wie biedt de meeste garanties voor het voortbestaan van de vennootschap?” (noot onder Cass. 9 september 2019), *TRV-RPS* 2020, 76-81; H. BRAECKMANS en R. HOUBEN, *Handboek vennootschapsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2020, 768-773, nrs. 1598-1601 deze auteurs wijzen op een blijvende tendens waarbij hoe langer hoe meer de ‘ernstige onenigheid’ als gegronde reden bij uitstek wordt beschouwd, eerder dan dat er een ‘schuldige’ aandeelhouder wordt gezocht.

VERTROUWELIJK ONTWERP

							<ul style="list-style-type: none"> - Uitgebreide bevoegdheid voorzitter in verband met alle samenhangende geschillen met betrekking tot de financiële betrekkingen tussen de partijen en de vennootschap³⁸ en niet-concurrentiebedingen³⁹ - Verder kan de voorzitter de prijs bepalen indien een statutair of contractueel voorkooprecht tot een kennelijk onredelijke prijs leidt - De peildatum wordt thans wettelijk bepaald (zijnde het tijdstip van de overdracht van de aandelen). Indien de voorzitter vaststelt dat de toepassing van deze peildatum tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, kan hij/zij, met inachtneming van alle relevante omstandigheden, een billijke prijsverhoging- of verlaging opleggen 	
I	Geschillenregeling - uitsluiting - artt. 2:60-2:62 en 2:63-2:67 WVV	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank zoals in kort geding	Aandeelhouder(s)	~ BV: effecten die 30% van de stemmen verbonden aan het geheel van de bestaande effecten vertegenwoordigen of waaraan 30% van de winstrechten zijn verbonden ~ NV: effecten die 30% van de stemmen vertegenwoordigen of aandelen waarvan de nominale of fractiewaarde 30% van het kapitaal vertegenwoordigt	Gegronde redenen ⁴⁰	Structureel	<ul style="list-style-type: none"> - Niet mogelijk in genoteerde vennootschappen - Vennootschap wordt “als partij” gedagvaard, indien niet: verdaging naar nabije datum - Uitgebreide bevoegdheid voorzitter in verband met alle samenhangende geschillen met betrekking tot de financiële betrekkingen tussen de partijen en de vennootschap⁴¹ en niet-concurrentiebedingen⁴² 	++

³⁸ Zoals geschillen betreffende leningen, rekening-courant en zekerheden.

³⁹ R. TAS, “De geschillenregeling 2.0.: naar een efficiëntere en billijkere oplossing voor een aandeelhoudersgeschil in al zijn aspecten” in H. DE WULF en M. WYCKAERT (eds.), *Het WVV doorgelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, (447) 459-463, nrs. 19-25.

⁴⁰ Centraal staat de vraag of in het licht van omstandigheden van bijvoorbeeld ernstige onenigheid tussen aandeelhouders, ernstige tekortkomingen vanwege een of meer aandeelhouders, misbruik van meerderheid of minderheid etc. het vennootschapsbelang kennelijk is gediend met het vertrek van de verweerder.

⁴¹ Zoals geschillen betreffende leningen, rekening-courant en zekerheden.

⁴² R. TAS, “De geschillenregeling 2.0.: naar een efficiëntere en billijkere oplossing voor een aandeelhoudersgeschil in al zijn aspecten” in H. DE WULF en M. WYCKAERT (eds.), *Het WVV doorgelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, (447) 459-463, nrs. 19-25.

VERTROUWELIJK ONTWERP

							<ul style="list-style-type: none"> - Verder kan de voorzitter de prijs bepalen indien een statutair of contractueel voorkooprecht tot een kennelijk onredelijke prijs leidt - De peildatum wordt thans wettelijk bepaald (zijnde het tijdstip van de overdracht van de aandelen). Indien de voorzitter vaststelt dat de toepassing van deze peildatum tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, kan hij/zij, met inachtneming van alle relevante omstandigheden, een billijke prijsverhoging- of verlaging opleggen 	
J	Gerechtelijke ontbinding wegens wettige redenen (art. 2:73 WVV)	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank zoals in kort geding	Aandeelhouder	/	Wettige redenen ⁴³	Structureel	- Meest drastische maatregel (<i>ultimum remedium</i>)	+++
OVERZICHT VAN DE ACTIEMIDDELEN DIE RECHTERLIJKE TUSSENKOMST VEREISEN IN DE NV (EN DE GENOTEERDE BV)								
A	Herroeping van de enige bestuurder - art. 7:101, §4, derde lid WVV (jo 5:2 voor de genoteerde BV)	Voorzitter van de ondernemingsrechtbank zoals in kort geding	Aandeelhouder(s)	-10% van het kapitaal in niet- genoteerde NV -3% van het kapitaal in genoteerde NV en 3% van het aantal uitgegeven aandelen in de genoteerde BV	Wettige reden ⁴⁴	<i>Ad hoc</i> / structureel	<ul style="list-style-type: none"> - Er kan een bijzondere lasthebber worden aangesteld, die al dan niet een aandeelhouder is - De vennootschap moet worden gedagvaard tot gemeenverklaring van vonnis, anders zal de voorzitter de zaak verdagen naar een nabije datum - De kosten van de procedure vallen ten laste van de vennootschap, behoudens andersluidende beslissing van de voorzitter 	+

⁴³ Centraal staat de vraag of de vennootschap in het licht van de omstandigheden van bijvoorbeeld zware en blijvende onenigheid tussen aandeelhouders, de verhinderd of ernstige tekortkomingen vanwege een of meer aandeelhouders, misbruik van meerderheid of minderheid etc. nog redelijk kan worden verder gezet.

⁴⁴ De Memorie van toelichting geeft als voorbeelden van 'wettige' reden "een zware strafrechtelijke overtreding in de professionele sfeer, of aan fiscale fraude" (MvT WVV, 226). Het is echter niet vereist dat een wettige reden zich steeds in de (fiscale) strafrechtelijke sfeer bevindt (zie o.m. D. WILLERMAIN, F. MESSINE en G. COLLARD, "La gouvernance des sociétés, spécialement des sociétés par actions" in O. CAPRASSE, H. CULOT en X. DIEUX (eds.), *Le nouveau droit des sociétés et des associations. Le CSA sous la loupe*, Limal, Anthemis, 2019 (183) 217).